

Onderwerp: Een voor allen, allen voor een

Utrecht, 18 november 2021

Beste bestuurders, collegae, muzikanten, sporters,

Op 12 maart 2020 schreef ik in de loop van de dag mijn eerste brief naar de gehele KNMO-sector. De dag ervoor waren er ernstige berichten gekomen over de snelheid waarin een nog onbekend virus, corona, zich aan het verspreiden was. Na een paar telefoontjes met Den Haag begreep ik al snel dat het niet om een 'griepje' ging en nam het voor toen rigoureuze besluit om alle evenementen en activiteiten in de amateur(muziek)sector per direct stil te leggen. Ik kan me nog herinneren dat er meteen veel bestuurlijke weerstand kwam, we liepen net iets voor de troepen uit en dat vond men onnodig: het zou wel overwaaien, of zelfs verdwijnen als het wat warmer zou worden in het voorjaar.

Om te zeggen dat een pandemie altijd ongelegen komt is wat eigenaardig: maar voor de KNMO kwam de pandemie op een moment dat we samen met onze collegae van Koornetwerk Nederland een lans hadden weten te breken in de Tweede Kamer. Door diverse gesprekken die we hadden gevoerd met Kamerleden lag er een motie voor, waarin de minister van OCW aangespoord werd werk te maken van een betere ondersteuningsstructuur voor koren en muziekverenigingen. En een motie betekent middelen om de ondersteuning op te zetten die landelijk en regionaal hard nodig is.

De corona pandemie gaf de KNMO als organisatie een enorme uitdaging. De KNMO, die in 2014 is ontstaan na vele jaren van onderhandelen tussen de diverse bonden, is een kleine organisatie met 3 FTE aan medewerkers en een dagelijks bestuur dat op dit moment bestaat uit 4 vrijwilligers. De KNMO beschikt over een jaarbudget van nog geen EUR 450.000,- van waaruit alles gedaan en betaald moet worden. Voor de beeldvorming: de Koninklijke Nederlandse Schaakbond heeft meer dan 5 FTE aan professionele ondersteuning en een jaarbudget van 1,1 miljoen. Uiteraard beschikt de KNMO over een breed netwerk waardoor we een beroep blijven doen op vrijwilligers middels de inzet van de regionale bonden en doelgroepen.

Ondanks die beperkende omstandigheden hebben we vanaf het eerste moment zo dicht mogelijk op de situatie gezeten. De inzet was daarbij steeds om over drie lijnen heen te acteren:

- Onduidelijke maatregelen verduidelijken c.q. laten verduidelijken zodat verenigingen weten op welke manier ze kunnen handelen;
- Maatregelen die nog aanstaande zijn zo snel mogelijk naar ons toe halen en daar waar mogelijk het beste scenario voor onze sector onder de aandacht brengen en pogen om te laten zetten in beleid.
- Zorg dragen voor communicatie en afstemming binnen en buiten de sector, met stakeholders binnen de KNMO (bonden, doelgroepen) en daarbuiten (LKCA, Cultuurconnectie, BvOI etc.).

We hebben er alle begrip voor dat het op momenten lastig was voor verenigingen om alles wat er aan informatie over ze uitgestort werd een plek te geven. Nog steeds proberen we vaak al voordat maatregelen c.q. aanpassingen bekend zijn vorm te geven aan de beste uitwerking richting de sector.

In veel gevallen was de KNMO via haar kanalen in de Den Haag al vroegtijdig op de hoogte van maatregelen, zelfs als ze nog op de tekentafel lagen. Dat betekent niet dat je zonder meer de invloed kan aanwenden om maatregelen van tafel te krijgen die negatief zijn voor onze sector. Wel was het zo dat we op diverse momenten van veel organisaties het snelst geïnformeerd waren, en dus ook in veel situaties erger hebben kunnen voorkomen door vroegtijdig achter de coulissen bij te sturen. Laat ik het zo stellen: waar anderen nog in de media op basis van het Haagsche geruchtencircuit hun ongenoegen aan het uiten waren, kon de KNMO op datzelfde moment al direct invloed uitoefenen en op de achtergrond relevante personen met beslissingsbevoegdheid in haar voordeel laten beslissen.

Het afgelopen jaar heb ik met regelmaat op sociale media alle 'adviezen' vernomen waaruit ook vaker naar voren kwam dat we het ze in Den Haag 'maar eens goed moesten vertellen'. We werden geacht in de media te gaan roepen hoe belangrijk de cultuursector wel niet is etc. Los van het feit dat het persoonlijk niet direct mijn stijl is bereiken we er ook niks mee, het zou hooguit wat schreeuwen voor de bühne zijn. We moeten helaas samen erkennen dat 'cultuur' nog steeds geen politiek relevant onderwerp is. Het maakt of breekt geen kabinetten, het heeft niet de invloed om een politieke revolutie op gang te brengen etc. Als de culturele sector hard schreeuwt bevestigt het helaas voor veel mensen de framing waar we in terecht zijn gekomen: gesubsidieerde huilebalken. En u weet dat we dat met z'n allen juist niet zijn, op geen enkele manier. Het bijsturen van de teneur en de manier hoe men naar ons kijkt vraagt een lange termijn investering: er is veel afgebroken de laatste jaren.

Ik weet wat er op de achtergrond bereikt is en wat er van was geworden als we daar niet de voet tussen hadden kunnen zetten. Maar het gevolg van een vorm van 'stille diplomatie' is ook dat die 'stil' blijft. Uiteraard frustriert dat wel eens, zeker als je op sociale media alle goedbedoelde adviezen leest. Vaak ontbreekt de kennis en achtergrond om te kunnen beoordelen waarom we die weg op een onderwerp gevolgd hebben. Dat is begrijpelijk aangezien het geen openbare informatie is of kan worden. Soms moesten we, om ons doel te bereiken een andere kant afslaan om op het goede punt uit te komen.

Ik werd afgelopen week nog getriggerd door een opmerking op facebook. Daar werd gesteld dat de verenigingen contributie betalen aan de KNMO en zodoende ook van die meer strategische gesprekken en doelen op de hoogte moet blijven. Dat vraagt een kleine correctie: er is geen enkele vereniging lid van de KNMO. Via een getrapt systeem bent u formeel gezien lid van de (regionale) bond (een aantal uitzonderingen daargelaten) en heeft de KNMO 10 leden. De contributie die u betaalt gaat in eerste instantie naar de regionale bond toe, en vervolgens bepalen zij (in afstemming met ons uiteraard) welk deel voor de KNMO is om haar doelstellingen te behalen. Formeel zouden verenigingen dus via hun bond moeten schakelen. Maar geen zorg: ondanks dat de verenigingen vanwege de gekozen organisatiestructuur meer op afstand staan weten we waar we het voor doen, en zijn die verenigingen en hun leden onze 'klanten'. Het gaat om het resultaat in deze lastige periode, en dat bereiken we enkel via deze lijn(en).

Na een periode van relatieve rust worden we wederom geconfronteerd met maatregelen als gevolg van oplopende cijfers. Met name hoe wordt omgegaan met het coronatoegangsbewijs (ctb) vinden wij onacceptabel; het brengt tweespalt in verenigingen en samenleving. Voor het doorschuiven van het probleem naar de sector zelf moet een meer aanvaardbare oplossing komen. Dat de frustratie groot is en de nieuwe maatregelen (hoe relatief bescheiden) ingrijpend zijn kon ik opmaken uit een brief die ik deze week ontving van een aantal dirigenten van wie ik er een aantal persoonlijk ken. Ze zijn wanhopig en zien met lede ogen aan hoe de maatregelen een negatieve uitwerking hebben op hun verenigingen en leden. Ik kan dat gevoel alleen maar bevestigen maar de KNMO kan zelfstandig niet zonder meer alles van tafel krijgen, we werken met andere partijen samen op dit dossier

aangezien het breed speelt. Los van het signaal van deze groep viel de grote zorg en frustratie me op. De pandemie begint meer en meer haar sporen achter te laten en de energie dreigt meer en meer weg te lekken bij nieuwe tegenslagen. We moeten samen kijken hoe we gebruik makend van elkaars kennis en kunde zaken kunnen optimaliseren.

U leest in deze brief een ander verhaal dan u misschien verwacht had, we hebben er niet voor gekozen 'regeltjes' te voorzien van annotaties. Het goede nieuws is dat er wel een lijst met FAQ (zie www.knmo.nl/protocol) beschikbaar is die ingaat op de meest relevante vragen.

Er is echter een onderwerp dat ik niet onbesproken wil laten. Uit diverse besluiten zou blijken dat professionals, actief bij een vereniging, niet verplicht zijn het ctb te tonen. Deze juridische kronkel komt voort uit de arbeidsrechtelijke klem die speelt in de relatie werknemer - werkgever. Los van de algehele discussie over nut en noodzaak van het ctb zijn we van mening dat het nog onwaarschijnlijker is als de dirigent op basis van een regel dit niet zou tonen. Als KNMO hebben we mede op verzoek van de professionals aan het begin van de coronacrisis verenigingen opgeroepen tot solidariteit met hun dirigent (m.b.t. doorbetaling). Ik doe nu dezelfde oproep omgekeerd aan de dirigent: verschuil u niet achter een regel en ben niet de uitzondering in uw verenigingen. Omstandigheden kunnen altijd tot een uitzondering leiden, maar als het niet noodzakelijk is: een voor allen, allen voor een.

Tevens blijft het van belang om met elkaar (leden, bestuur, dirigent) in gesprek te blijven. De oproep van de Rijksoverheid om in de avond sociale contacten te beperken kan ook door leden gezien worden als een aanleiding om niet te repeteren. Die verantwoordelijkheid en afweging ligt uiteindelijk bij de verenigingen zelf, de KNMO kan onmogelijk op metaniveau hier een besluit over nemen. Wij adviseren u enkel, praat er met elkaar over en zorg in ieder geval dat iedereen zich gehoord en gerespecteerd blijft voelen.

Als u de moeite heeft genomen om tot dit punt te lezen hoop ik dat u begrijpt dat ik, ondanks dat veel van alles wat er besproken en uitgevoerd is niet geschikt is voor publicatie, u wil meegeven dat we onverminderd krachtig blijven opkomen voor de amateursector/verenigingsleven. Misschien niet altijd prominent in beeld maar zeker wel prominent aanwezig als het gaat om het beïnvloeden en informeren van de beleidsbepalers. Het resultaat telt daarbij waarbij we ook weten dat deze verschrikkelijke pandemie voor de hele wereld grote gevolgen heeft.

Ik en met mij het hele bestuur van de KNMO wenst u veel bestuurlijke wijsheid, gezondheid en energie toe om ook in deze hopelijk laatste periode nog het goede te doen voor uw verenigingen.

Met vriendelijke groet,



Bart van Meijl
Voorzitter KNMO